

Pojasnilo k določbi tretjega odstavka 6. člena Zakona o družtvih

Določba tretjega člena Zakona o družtvih določa, da ne glede na določbe, ki urejajo odgovornost društva, za obveznosti društva odgovarjajo solidarno in z vsem svojim premoženjem tudi njegove odgovorne osebe, ki so v svojo korist ali korist koga drugega zmanjšale premoženje društva ali s preusmeritvijo poslovanja oziroma finančnih tokov na drugo obstoječo ali novoustanovljeno pravno osebo ali fizično osebo preprečile povečanje premoženja, čeprav so vedele, da društvo ne bo moglo poravnati obveznosti tretjim osebam.

V četrtem odstavku pa določa, da v takih primerih za obveznosti društva solidarno odgovarja tudi fizična ali pravna oseba, ki je z ravnanji odgovornih oseb pridobila premoženjsko korist, do višine pridobljene premoženjske koristi.

Zakon o družtvih je s takšno določbo v pravno ureditev društev uvedel tako imenovani »spregled pravne osebnosti«, ki je že poznan v pravu gospodarskih družb in drugih pravnih oseb, ki se vpisujejo v sodni register. Namen zakona je bil preprečevanje škodljivih ravnanj, s katerimi so odgovorne osebe nekaterih društev premoženje društva prenašale na druge osebe (predvsem na novoustanovljena društva), ali pa na druge osebe preusmerjale finančna nakazila društvu ali pa na druge osebe prenašale dejavnosti in poslovanje tako, da se je premoženje društva zmanjševalo ali preprečevale, da bi se premoženje društva povečalo in to v škodo upnikov. Določba je bila nujno potrebna zaradi varstva pravnega prometa in pravic upnikov pred takšnimi ravnanji. Spregled pravne osebnosti je v zakonu določen zgolj kot izjema od splošnega pravila, po katerem za obveznosti društva odgovarja društvo z vsem premoženjem, člani in odgovorne osebe pa ne odgovarjajo, tudi če društvo preneha. Zakon tudi opredeljuje dejanja, ki so v društvu nedopustna in dejansko pomenijo zlorabo društva in pooblastil odgovornih oseb in predstavljajo ravnanja, ki niso v skladu z načelom dobrega gospodarjenja v društvu in načelom vestnosti in poštenja v pravnem prometu.

Že obrazložitev predloga zakona pojasnjuje, da je odgovornost odgovornih oseb zakon veže le na zavestno (naklepno) ravnanje, ne pa tudi na dejanja, ki so posledica malomarnosti odgovornih oseb to je, če se niso zavedale posledic svojega ravnanja, pa bi se jih morale. Zakonodajalec je že ob sprejemu zakona razlikoval med odgovornimi osebami v družtvih in odgovornimi osebami v npr. gospodarski družbi in je upošteval, da v društvu tudi odgovorne osebe opravljajo svojo funkcijo običajno neprofesionalno, tudi brez poglobljenih strokovnih znanj, zlorabe na tem področju pa je dejansko težko izvršiti brez jasnega naklepa (npr. ustanovitev novega društva ter prenos premoženja s prezadolženega društva na novo društvo).

Morebitna uveljavitev odgovornosti odgovornih oseb bo mogoča le ob aktivni vlogi upnikov. Upnik, ki mu društvo ne bo poplačalo njegove terjatve, ker je plačilno nespособno, bo s tožbo lahko zahteval poplačilo dolga tudi od odgovornih oseb društva, pri čemer pa bo moral v postopku pred sodiščem dokazati, da so odgovorne osebe

društva (ena ali več) dejansko izvajale dejanja iz tretjega odstavka tega člena zakona, ter da zaradi takšnih ravnanj, društvo upnikom ne more poravnati obveznosti. Ponuditi pa bo moral tudi dokaze, da so odgovorne osebe vedele, da prav zaradi njihovih ravnanj društvo ne bo moglo poravnati svojih obveznosti (torej tudi subjektivni pogoj). Ker zakon to omogoča, pa bo upnik lahko tožil tudi fizične ali pravne osebe, ki so s takšnimi ravnanji odgovornih oseb pridobile premoženjsko korist (pridobile premoženje društva ali pa je bilo na njih preneseno poslovanje društva, ki prinaša prihodke). Upnik bo torej s tožbo zahteval poplačilo terjatve od društva in njegovih odgovornih oseb, če pa bo v postopku uspel dokazati, da je v društvu prišlo do oškodovanja upnika in to z zavestnimi (naklepnimi) ravnanji odgovornih oseb, bo tožbo razširil tudi na osebe, ki so z ravnanji odgovornih oseb pridobile premoženjsko korist. Če tega ne bo storil, pa bodo to lahko zahtevale tudi tožene odgovorne osebe. To pa pomeni, da bo upnik lahko poplačan tudi iz premoženja, ki je bilo društvu protipravno odtujeno.

Pri tem je potrebno poudariti, da dejanj, ki pomenijo zmanjševanje premoženja društva ni mogoče enačiti s pravnimi posli, s katerimi društvo opravlja svojo dejavnost. Če s temi posli društvo izpolnjuje obveznosti, ki jih ima do drugih ali pa sklepa posle, s katerimi ne zmanjšuje premoženja, oškodovanja upnikov zaradi teh ravnanj ni. Zakon tudi predvideva, da mora zaradi takšnega nedopustnega ravnanja odgovornih oseb društva imeti kateri od njih ali pa tretje osebe korist, (do katere sicer ne bi bili upravičeni). Zakon tudi nedvomno zahteva zavestno ravnanje odgovornih oseb. Odgovorne osebe se morajo zavedati, da bodo njihova ravnanja povzročila zmanjšanje premoženja društva ali preprečila povečanje premoženja društva in da prav zaradi tega društvo ne bo moglo poravnati obveznosti že obstoječim upnikom. Če se odgovorne osebe takšne posledice zavedajo, pa od ravnanja ne odstopijo, pa to nedvomno pomeni, da so vanjo vsaj privolile, če je že niso izrečno želele.

Zaradi navedene določbe zakona ni utemeljena bojazen, da bodo v društvu odgovorne osebe pri sprejemanju odločitev, ki se nanašajo na poslovanje društva in so sprejete in izvršene po načelih dobrega gospodarjenja ter vestnosti in poštenja v pravnem prometu, tudi s svojim premoženjem odgovarjale za obveznosti društva. Osnovno načelo v družtvih je, da za obveznosti društva niti ob njegovem prenehanju ne odgovarjajo člani niti odgovorne osebe. To načelo pa izhaja iz načela nepridobitnosti društva in pomeni, da tudi odgovorne osebe v društvu ne opravljajo svoje funkcije pridobitno, temveč volontersko ter pogosto tudi neprofesionalno. Temu primerno pa je opredeljena tudi njihova odgovornost.

Ministrstvo za notranje zadeve